

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO : 2016/1432
KARAR TARİHİ : 23/09/2016

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ
ŞİKAYETÇİ VEKİLİ
ŞİKAYET EDİLEN İDARE

:
: Av.
: 1-Milli Savunma Bakanlığı
2-Jandarma Genel Komutanlığı(Re'sen)
: .....’nin vekili tarafından Kurumumuza verilen dilekçede; uzman jandarma ve emekli uzman jandarmaların orduve ve diğer askeri garnizonlarla sosyal tesislerden yararlanmaları konusunda menfaat haklarının ihlal edildiği ve yeterince korunmadığını, bahse konu personel için ayrı ve yeterli sayıda kolaylık tesisinin kurulmasını veya mevcut tesislerden faydalanmasına olanak sağlanması hususunda, idareye önerilerde bulunulması talebiyle Kurumumuza şikayet başvurusunda bulunduğu anlaşılmıştır.

ŞİKAYETİN KONUSU

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 28.03.2016

I. USÛL

A. Şikâyet Başvuru Süreci

1. Şikayet başvurusu, Kurumumuz elektronik sistemi aracılığıyla 28/03/2016 tarih ve 23311 evrak sayısı ile kayıt altına alınan şikayet başvuru belgesi doldurulmak suretiyle ve ayrıca aynı tarihte elden Kuruma teslim edilen 3881 evrak kayıt sayılı dilekçe ile yapılmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, 2016/1432 şikayet numaralı dosyaya ilişkin Ret Kararı Önerisi Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Yapılan ön inceleme neticesinde, şikâyet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikâyetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, şikâyetin süresinde yapıldığı, idari başvuru yolları tüketilmiş olduğu anlaşılmış olup, diğer ön inceleme konularında da bir eksikliğin olmadığı bu nedenle şikâyetin inceleme ve araştırmasına engel bir hususun bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. ....’nin Vekili Şikâyet Başvurucusunun Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu ile uzman jandarmaların statüsünün belirlendiğini, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu’nun 3 üncü maddesi kapsamında uzman jandarmaların

da askeri kolluk kuvvetinin bir parçası olduğunu ayrıca aynı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında Jandarma Genel Komutanlığı'nın Türk Silahlı Kuvvetlerinin (TSK) bir parçası olduğunu, silahlı kuvvetlerle ilgili görevleri, eğitim ve öğrenim bakımından da Genelkurmay Başkanlığına karşı sorumlu olduğunu,

3.1. .././2016 tarihli müracaatlarına cevaben Milli Savunma Bakanlığı'nın .././2016 tarihli yazısında; "TSK Orduvevleri, Askeri Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönergesi" ne göre askeri sosyal tesislerin beş kategoriye ayrıldığı, bunların subay, astsubay, subay ve astsubay, devlet memuru, uzman erbaş ve hepsi olarak belirlendiğinin ifade edildiğini belirterek, uzman jandarmaların Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı ve ifade edilen kategoriler arasında sadece hepsi kategorisi içerisinde bulunan tesislerden yararlanabileceğinin görüldüğünü, zira diğer kategorilerin uzman jandarmaları kapsamadığını, farklı statüler için düzenlemeler yapılmışken uzman jandarmalara yönelik bir düzenleme yapılmamasının ve sadece herkesin girebileceği "Hepsi" olarak belirlenen tesislerden yararlanmalarına olanak sağlanmasının uzman jandarmaların emeklileri ve aileleri açısından hakkaniyete uygun olmayan sonuçlar doğurduğunu,

3.2. Zira, TSK İç Hizmet Kanunu'nun 98 nci maddesinde yer verilen düzenleme kapsamında, uzman jandarmaların TSK personeli içerisinde yer almasına rağmen çıkarılan yönetmelik ve yönergede diğer statüler gibi hangi tesislerden yararlanacaklarının açıkça belirlenmemesinin, halen görevde olan ve görevden ayrılarak emekli olan uzman jandarmaları ile ailelerini mağdur ettiğini, bu nedenlerle, uzman jandarma ve emekli uzman jandarmaların orduvevi ve diğer askeri garnizonlarla sosyal tesislerden yararlanmaları konusunda menfaat haklarının ihlal edildiği ve yeterince korunmadığını değerlendirdiklerini

belirterek,

3.3. Şikayet konusunun araştırılmasını, bahse konu personel için ayrı ve yeterli sayıda kolaylık tesisinin kurulmasını veya mevcut tesislerden faydalanmasına olanak sağlanması hususunda, idareye önerilerde bulunulması talebiyle Kurumumuza şikayet başvurusunda bulunduğu anlaşılmıştır.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

4. Kurumumuz tarafından .././2016 tarihli ve ..... sayılı bilgi-belge isteme yazısına istinaden Milli Savunma Bakanlığı'nın .././2016 tarih ve .....

PER.:...../.....(..) sayılı ve "Kamu Denetçiliği Kurumunun Bilgi ve Belge İsteme" konulu yazısında;

4.1. 1. Askerî sosyal tesisler, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği ve Türk Silahlı Kuvvetleri Orduvevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği'nde yer verilen mevzuat esaslarına göre açılıp işletildiği, askerî sosyal tesislerden istifade ile ilgili olarak;

a. 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nun 98'inci maddesi "...Orduvevi ve bağlı şubeler ile askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhanelerinin kadro, kuruluş, idare, yapılacak denetleme ve işletme şekilleri, verilecek hizmetler, üye aidatı ve kart ücreti alınmasına ilişkin usul ve esaslar, ihtiyaçların tespit ve temini ile elde edilen gelirlerin harcanacağı yerler ve diğer hususlar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine yönetmelik ile belirlenir..." ,

b. Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği'ni 664/4'üncü fıkrası "Subaylar, askeri memurlar ve astsubaylar ile bunların emeklileri orduvevlerinin ve askeri gazinoların tabii üyeleridirler..." ,

c. Türk Silahlı Kuvvetleri Orduvevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya

Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliğinin,

(1) 10'uncu maddesi "Subay, istisnai memur, TSK'da istihdam edilen sivil öğretim elemanı, astsubay ve bunların üye aidatı ödeyen emeklileri tesislerin tabii üyeleridir... Orduvevi veya orduvevi şubeleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhaneleri ile özel, yerel ve kış eğitim merkezleri, Yönergede belirtilen usuller doğrultusunda istifade edecek personele göre kategorilere, imkânlarına göre de sınıflara ayrılabilir. Üyeler dışında, TSK mensubu görevli, emekli, müstafi personel ile bunların (vefat eden personel dâhil) yakınlarından kimlerin hangi tesislerden istifade edeceği ve istifade şekli Genelkurmay Başkanlığınca hazırlanan Yönergelerle belirlenir.",

(2) 11'inci maddesi "Tesislere giriş, giriş kartları, kıyafet, emniyet, tesislerden istifade, tertip, düzen ve hizmet esasları, Genelkurmay Başkanlığınca verilen emir ve talimatlara göre yürütülür.",

ç. 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu'un 30'uncu maddesi "Uzman jandarmalar J.Gn.K.lığının belirleyeceği esaslara göre sosyal tesislerden faydalanırlar." hükümlerini amirdir.

2. Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği ve Türk Silahlı Kuvvetleri Orduvevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği gereğince subay, askeri memur ve astsubaylar ile bunların emeklileri orduvevlerinin ve askeri gazinoların tabii üyeleridir. Dolayısıyla uzman jandarmalar ve emeklileri orduvevleri ve askeri gazinoların tabii üyeleri olmadıklarından üye aidatı alınmamaktadır.

3. Türk Silahlı Kuvvetleri Orduvevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği'ne istinaden 09 Ocak 2015 tarihinde yayımlanan MY 58-4 (A) TSK Orduvevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönergesi'nde askerî sosyal tesisler "subay", "astsubay", "subay ve astsubay", "devlet memuru", "uzman erbaş" ve "hepsi" olmak üzere faydalanma durumuna göre beş kategoriye ayrılmıştır. Bu çerçevede TSK'da görevli personel ile bunların emeklileri statülerine uygun kategorideki tesislerden hak sahibi aile fertleriyle beraber yararlanma hakkına sahiptirler.

4. 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu kapsamında uzman jandarmalar TSK genelindeki "uzman erbaş" ve "hepsi" kategorisindeki tesislerle J.Gn.K.lığına bağlı "subay ve astsubay" kategorisindeki tesislerden istifade edebilmektedir.

5. Sonuç olarak ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uzman jandarmalar ve emeklileri ile bunların hak sahibi aile fertlerinin J.Gn.K.lığına belirlenen kategorideki askerî sosyal tesislerden istifade ettiği ve herhangi bir mağduriyetin söz konusu olmadığı değerlendirilmektedir.

6. Konu hakkında "yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlık" bulunmamaktadır.

7. Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli her statüdeki personelin askerî sosyal tesislerden daha fazla ve daha iyi koşullarda istifade edebilmesi maksadıyla Gnkur.Bşk.lığına iyileştirme ve geliştirme çalışmaları kesintisiz devam ettirilmekte, olduğu belirtilmiştir.

5. Kurumumuz tarafından .././2016 tarihli ve ..... sayılı bilgi-belge isteme yazısına istinaden Jandarma Genel Komutanlığından alınan .././2016 tarih ve .....-../..... sayılı cevabi yazıda özetle;

5.1. 1. Türk Silâhlı Kuvvetlerine ait orduvevleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhaneleri ile eğitim merkezleri (sosyal tesis) Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği ve Türk Silahlı Kuvvetleri Orduvevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği'nde yer verilen mevzuat esaslarına göre kurulup işletilmektedir. Bu kapsamda,

a. Söz konusu tesislerden TSK İç Hizmet Yönetmeliği'nin 664'üncü ve Türk Silahlı Kuvvetleri Ordu Evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesine istinaden;

Subay, istisnai memur, Türk Silahlı Kuvvetlerinde istihdam edilen sivil öğretim elemanı, astsubay ve bunların üye aidatı ödeyen emeklileri tesislerin tabii üyeleridir. Bu kişilerden kendileri ve hak sahibi aile fertleri adına üye aidatı alınır. Hak sahipleri dışında giriş kartı verilerek tesislerden istifade edeceklerden ise kart ücreti alınır. Tesisler Yönerge'de belirtilen usuller doğrultusunda; istifade edecek personele göre kategorilere, imkânlarına göre de sınıflara ayrılabilir.

Üyeler dışında, Türk Silahlı Kuvvetler mensubu görevli, emekli, müstafta personel ile bunların (vefat eden personel dâhil) yakınlarından kimlerin hangi tesislerden istifade edeceği ve istifade şekli Genelkurmay Başkanlığınca hazırlanan Yönergeler ile belirlenir.

b. TSK bünyesindeki tesislerden uzman jandarmaların faydalanabilmesi hususunda 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu'nun 30'uncu maddesi "Uzman Jandarmalar, J.Gn.Klığının belirleyeceği esaslara göre sosyal tesislerden faydalanırlar" şeklinde düzenleme içermektedir.

c. Bu kapsamda, Türk Silahlı Kuvvetleri Ordu Evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği'ne istinaden hazırlanan Türk Silahlı Kuvvetleri Ordu Evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönergesi'nin üçüncü bölüm 3'üncü maddesinin e fıkrasında belirtilen TSK'da uzman jandarmalar ve bunların Askeri Kimlik Kartı bulunan (TSK Akıllı Kartı) hak sahibi aile fertleri;

(1) Jandarma Genel Komutanlığına bağlı C kategorisindeki tüm tesislerden,

(2) TSK bünyesinde bulunan E ve F kategorisindeki tüm tesislerden istifade etmektedirler.

ç. Şikayete konu orduevlerinden istifade etmeye yönelik ise; orduevleri Genelkurmay Başkanlığı ve diğer kuvvet komutanlıklarına bağlı olarak işletilmekte olup, Jandarma Genel Komutanlığının, uzman jandarmaların girişine yönelik düzenleme yapabileceği herhangi bir orduevi mevcut değildir.

2. Sonuç olarak, Uzman Jandarmaların orduevi ve diğer askeri sosyal tesislerden istifadelerine yönelik olarak yapılan talebe ilişkin Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından istenen bilgi ve belgelere istinaden;

a. J.Gn.K.lığı mensubu uzman jandarmalar ve emeklileri ile bakmakla yükümlü buldukları aile fertlerinin; sosyal ve moral ihtiyaçlarının karşılanması, karşılıklı dayanışma ve iletişimin artırılması, mesleki ve sosyal gelişmelerinin sağlanması amacıyla, sadece J.Gn.K.lığı bünyesindeki sosyal tesislerden istifade edebildiklerini, b Bahse konu talep hakkında, "yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklar" olup olmadığı yönünde J.Gn.K.lığı kayıtlarında herhangi bir bilgi bulunmadığını,

c. Söz konusu talep hakkında yürütülmekte olunan veya planlanan bir çalışma olmadığı, **hususları belirtilmiştir.**

C. Olaylar

6. ....'nin vekili tarafından Kurumumuza yapılan şikayet başvurusunda; 05/01/2016 tarihli müracaatlarına cevaben Milli Savunma Bakanlığı'nın 08/02/2016 tarihli yazısında belirtilen hususların, uzman jandarmaların emeklileri ve aileleri açısından hakkaniyete uygun olmayan sonuçlar doğurduğunu, TSK personeli içerisinde yer alan uzman jandarmaların, çıkarılan yönetmelik ve yönergede diğer statüler gibi hangi tesislerden yararlanacaklarının açıkça belirlenmemesinin, halen görevde olan ve görevden ayrılarak emekli olan uzman jandarmaları ile ailelerini mağdur ettiğini belirterek, bahse konu personel için ayrı ve yeterli sayıda kolaylık tesisinin kurulmasını veya mevcut tesislerden faydalanmasına olanak sağlanması hususunda idareye önerilerde bulunulması talebiyle Kurumumuza şikayet başvurusunda bulunmuştur.

D. Kamu Denetçisi Mehmet ELKATMIŞ'ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

7. Şikâyet konusuna ilişkin olarak Milli Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı'ndan bilgi ve belge talep edilmiş olup ilgili İdarelerce verilen cevabi yazılarda belirtilen hususlara Kararın 4 ve 5 no.lu paragraflarında yer verilmiştir.

III .HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A.İlgili Mevzuat

8. 2709 sayılı T.C. Anayasasının “*Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı*” başlıklı 74 üncü maddesinde üçüncü fıkrasında “*Herkes bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.*” Aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise “*Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikayetleri inceler.*” hükümleri amirdir.

9. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 nci maddesinin birinci fıkrasında; “*Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.*” hükmü yer almaktadır.

10. 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nun (TSK İç Hizmet Kanun) 98 inci maddesi.

11. 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu 3 üncü maddesi (Değişik: 25/7/2016-KHK-668/5 md.) “*Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların verdiği görevleri yerine getiren silahlı genel kolluk kuvvetidir.*” Aynı Kanununun 4 üncü maddesi (Değişik: 25/7/2016-KHK-668/6 md.) “*Jandarma Genel Komutanlığı İçişleri Bakanlığına bağlıdır.*” hükümlerine yer verilmiştir.

12. 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu'nun (3466 sayılı Kanun) 30'uncu maddesi.

13. Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği'nin (TSK İç Hizmet Yönetmeliği) 664 üncü maddesinin dördüncü fıkrası.

14. Türk Silahlı Kuvvetleri Orduvevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliği'nin (TSK Orduvevleri Yönetmeliği), 10 ve 11 nci maddeleri.

15. MY 58-4 (A) Türk Silahlı Kuvvetleri Orduvevleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönergesinin (TSK Orduvevleri Yönergesi) Üçüncü Bölüm 3 üncü maddesinin (e) fıkrası.

B. Kamu Denetçisi Mehmet ELKATMIŞ'ın Kamu Başdenetçisi'ne Önerisi

16. Kamu Denetçisi tarafından; TSK'nın, üstlenmiş olduğu görev, yetki ve sorumlulukların gereğini yerine getirirken, farklı statüdeki personeli için farklı sosyal tesisleri hizmete sunmasına ilişkin takdir yetkisinin olduğu bu bağlamda TSK'nın statüsü gereği kullandığı takdir hakkında eşitliğe ve hakkaniyete aykırılık olmadığı değerlendirilerek şikayetin reddi yönündeki öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

C. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

17. Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ait ordu evleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları ve vardiya yatakhaneleri ile eğitim merkezleri; TSK İç Hizmet Kanunu, TSK İç Hizmet Yönetmeliği ve TSK Ordu evleri Yönetmeliği'nde yer verilen mevzuat esaslarına göre kurulup işletildiği, TSK Ordu evleri Yönetmeliği'ne istinaden 09/01/2015 tarihinde yayımlanan TSK Ordu evleri Yönergesi'nde askerî sosyal tesisler "subay", "astsubay", "subay ve astsubay", "devlet memuru", "uzman erbaş" ve "hepsi" olmak üzere faydalanma durumuna göre beş kategoriye ayrıldığı, bu çerçevede TSK'da görevli personel ile bunların emeklileri statülerine uygun kategorideki tesislerden hak sahibi aile fertleriyle beraber yararlanma hakkına sahip oldukları, diğer taraftan 3466 sayılı Kanunu kapsamında uzman jandarmaların TSK genelindeki "uzman erbaş" ve "hepsi" kategorisindeki tesislerle Jandarma Genel Komutanlığı'na bağlı "subay ve astsubay" kategorisindeki tesislerden istifade edebildikleri, anlaşılmıştır.

18. 27/7/2016 tarihli ve 29783 (2.Mükerrer) no.lu Resmi Gazete'de yayımlanan 668 sayılı "Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler İle Bazı Kurum Ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" nin 6 ncı maddesi ile İçişleri Bakanlığına bağlanan Jandarma Genel Komutanlığı'nın bünyesinde yer alan uzman jandarmaların sosyal tesislerden istifadesine yönelik olarak 3466 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde yer verilen düzenlemede; uzman jandarmaların, Jandarma Genel Komutanlığı'nın belirleyeceği esaslara göre sosyal tesislerden faydalanacağı hüküm altına alınmıştır.

19. Bununla birlikte, TSK Ordu evleri Yönergesi'nin Üçüncü Bölüm 3 üncü maddesinin (e) fıkrasında belirtilen TSK'da uzman jandarmalar ve bunların Askeri Kimlik Kartı bulunan (TSK Akıllı Kartı) hak sahibi aile fertlerinin; **Jandarma Genel Komutanlığı'na bağlı "C" kategorisindeki tüm tesislerden ve TSK bünyesinde bulunan "E" ve "F" kategorisindeki tüm tesislerden istifade etmelerinin temin edildiği, tespit edilmiştir.**

20. Bilindiği üzere, kamu hizmetinin genel ilkelerinden olan eşitlik ilkesi idareye birçok sorumluluk yüklemektedir. Eşitlik ilkesi Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtilen fiili değil hukuki eşitliği ifade eder. Yani aynı statüdekiler arasında eşitliği ifade eder. İdarenin, farklı statülerde olan personel hakkında farklı işlem tesis etmiş olması eşitlik ilkesine aykırı değildir. Buna göre idare, kamu hizmetini dilediğine sunmakta özgür olmadığı gibi eşit durumda bulunanlara eşit biçimde sunmak, denkler arasında bir farklılaşma, ayrışmaya sebep vermeyecek şekilde kamu hizmetinin ifasını sağlamak zorundadır.

21. Diğer taraftan, idarenin tesis ettiği işlemlerde eşitlik ilkesine aykırı bir şekilde takdir yetkisini kullanmaması gerektiği bu bağlamda idarenin takdir yetkisinin sonsuz ve sınırsız olmadığı hususu açıktır. İdare takdir yetkisini, yasaların koyduğu sınırlar içinde kalmak suretiyle, kamu yararı için ve gerekçeli olarak kullanılmalıdır. Takdir yetkisinin kullanılması için yasalar özel koşullar öngörmüşse idare bunlara uymalıdır.

22. **Yukarıdan bu yana yapılan açıklamalar, anılan mevzuat hükümleri, İdarelerin cevabi yazıları ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde;** Kararın 5.1 no.lu paragrafında Jandarma Genel Komutanlığı'nca belirtilen " *Ordu evleri Genelkurmay Başkanlığı ve diğer kuvvet komutanlıklarına bağlı olarak işletilmekte olup, Jandarma Genel Komutanlığının, uzman jandarmaların girişine yönelik düzenleme yapabileceği herhangi bir ordu evi mevcut değildir.*" açıklaması da göz önünde bulundurulduğunda: TSK'nın üstlenmiş olduğu görev, yetki ve sorumlulukların gereğini yerine getirirken, farklı statüdeki personeli için, farklı sosyal tesisleri hizmete sunmasında takdir yetkisinin

olduğu bu bağlamda TSK'nın statüsü gereği kullandığı takdir hakkında eşitliğe ve hakkaniyete aykırılık olmadığı kanaat ve sonucuna varılmıştır.

D. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

23. T.C. Anayasanın “Kanun Önünde Eşitlik” başlıklı 10 uncu maddesinde ifadesini bulan kanun önünde eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 nci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikâyete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan başkaca bir insan hakkı ihlalinin tespit edilmediği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

E. İyi Yönetişim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

24. Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun olarak hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

25. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde *"Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum ve davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar."* hükmü yer almaktadır. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41 inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup, benzer ilkelere Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası'nda da yer verilmiştir.

26. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; Milli Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından şikâyet konusuyla ilgili bilgi-belge talepli yazımıza yasal süre süresi içinde gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği, şikâyetçinin başvurusu ile ilgili yaptığı itiraza Milli Savunma Bakanlığı tarafından "makul sürede", "gerekçeli" olarak cevap verildiği, "kararın gecikmeksizin bildirildiği", "kanuniliğe" uygun işlemde bulunduğu böylece Milli Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın bu yönlerden iyi yönetim ilkelerine uygun davrandığı belirlenmiştir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

27. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17'nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna, dava açma süresi içinde yapılan başvuru işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, 21'inci maddesinin birincisi fıkrası uyarınca başvurunun Kurum tarafından reddedilmesi durumunda, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli Ret Kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

28. 2709 sayılı 1982 Anayasasının “Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması” başlıklı 40’ıncı maddesinin ikinci fıkrasında, “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20’nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden varsa arta kalan süre içinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesine, yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda yer alan gerekçeler ve dosya kapsamına göre **ŞİKÂYETİN REDDİNE,**

Kararın **Şikâyet Başvurucusuna, Milli Savunma Bakanlığına ve İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığına** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi’nce karar verildi.

e-İmzalıdır

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi